

МАТЕРІАЛИ
ВІСІМНАДЦЯТОЇ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

АКТУАЛЬНІ
ДОСЛІДЖЕННЯ
В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Одеса

17 листопада 2021 року

**Україна Польща Литва
Швейцарія Білорусь
В'єтнам**

Ukraine Poland Lithuania Switzerland Belarus

Vietnam

Міністерство освіти і науки України
Державний університет «Одеська політехніка»
Інститут гуманітарних наук
Кафедра психології та соціальної роботи

Співорганізатори:

Гуманітарно-економічна академія в Лодзі (Польща)

Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України

Головне управління праці та соціального захисту населення
Одеської обласної державної адміністрації

Громадська організація «Асоціація професійних Консультантів і
Супервізорів»

**МАТЕРІАЛИ
ВІСІМНАДЦЯТОЇ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКТУАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ
СФЕРІ»**

17 ЛИСТОПАДА 2021 РОКУ

Одеса
2021

УДК 316.472+159.923](058)
А43

Редакційна колегія:

Головний редактор: Корнещук В. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології та соціальної роботи Державного університету «Одеська політехніка»

Члени редакційної колегії:

Климанська Л. Д., доктор політичних наук, професор кафедри соціології та соціальної роботи Національного університету «Львівська політехніка»

Колот С. О., кандидат психологічних наук, доцент, директор інституту гуманітарних наук Державного університету «Одеська політехніка»

Пивоварчик І. М., кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та методики практичної психології Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського

Пупцев А. Є., кандидат педагогічних наук, доцент, професор Департаменту гуманітарних наук і мистецтв Європейського гуманітарного університету (Вільнюс, Литва)

Романовська Л. І., доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки Хмельницького національного університету

Тодорцева Ю. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи Державного університету «Одеська політехніка»

Федірчик Т. Д., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету педагогіки, психології та соціальної роботи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Рецензенти:

Кравченко О. О., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Онищук В. М., доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри соціології Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова

А43 Актуальні дослідження в соціальній сфері : матеріали вісімнадцятої міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 17 листопада 2021 р.) / гол. ред. В. В. Корнещук. – Одеса: ФОП Бондаренко М. О., 2021. – 138 с.

У збірнику опубліковані матеріали українських та зарубіжних авторів, які висвітлюють проблеми психології, соціальної роботи, кадрового менеджменту та професійної підготовки фахівців.

УДК 316.472+159.923](058)

© Державний університет «Одеська політехніка»,
кафедра психології та соціальної роботи, 2021 р

КАДРОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ І СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ STAFF MANAGEMENT AND MODERN MANAGEMENT TECHNOLOGIES

Мешко Г. М., Пітура К. В. *(Тернопіль, Україна)*

УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО- ПСИХОЛОГІЧНОГО КЛІМАТУ В ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕКТИВІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У тезах обґрунтовано необхідність управління процесом формування соціально-психологічного клімату в педагогічному колективі закладу дошкільної освіти. На основі аналізу наукової літератури і результатів вивчення стану соціально-психологічного клімату в педагогічних колективах закладів дошкільної освіти визначено чинники, які впливають на соціально-психологічний клімат, та шляхи його формування в контексті діяльності керівника закладу дошкільної освіти.

Meshko H., Pitura K. *(Ternopil, Ukraine)*

MANAGEMENT OF THE SOCIO-PSYCHOLOGICAL CLIMATE FORMATION PROCESS IN THE PEDAGOGICAL STAFF OF THE PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTION

The theses substantiate the need to manage the socio-psychological climate formation process in the teaching team of the preschool educational institution. A state of the socio-psychological climate in the pedagogical team of preschool educational institutions, the factors influencing the socio-psychological climate, and ways of its formation in the context of the head of preschool educational institution activity are identified based on the analysis of scientific literature and the results of studying.

Успіх діяльності закладу дошкільної освіти (ЗДО) значною мірою залежить від соціально-психологічного клімату (СПК) в ньому. Адже СПК впливає на якість професійного життя і професійної діяльності, психологічне самопочуття кожного працівника в освітній установі, а також на тих, кого виховують і навчають. Сприятливий СПК у педагогічному колективі забезпечує високу працездатність, належний стан професійного здоров'я його членів, взаємну підтримку в досягненні цілей, згуртованість колективу, є умовою самоактуалізації та саморозвитку особистості як керівника, так і педагогів. Сприятливий СПК дає змогу керівникові забезпечити розуміння членами педагогічного колективу основних цілей діяльності ЗДО, оперативну мобілізацію колективу на їх виконання та здійснення координації діяльності. А це допомагає керівнику у прийнятті ефективних управлінських рішень, конструктивній взаємодії з усіма членами педагогічного колективу.

Тому формування сприятливого СПК в педагогічному колективі є важливим завданням керівника для досягнення успішності функціонування ЗДО.

Дослідженню проблеми психологічного клімату в педагогічному колективі присвячені праці Н. Анікеєвої, Н. Волкової Н. Коломінського, Л. Карамушки, М. Молочко, О. Проскури, Р. Шакурова та ін. Проблема СПК в ЗДО вивчена недостатньо, зокрема мало досліджено шляхи його цілеспрямованого формування.

У науковій літературі СПК педагогічного колективу закладу освіти визначається як складна інтегрована характеристика колективу, яка емпірично виявляється в домінувальному, відносно стійкому груповому настрої, що є результатом відображення педагогічними працівниками міжособистісних і ділових взаємин у колективі, які опосередковані цілями та змістом спільної професійно-педагогічної діяльності в специфічних умовах закладу [1; 2].

Основними чинниками, які впливають на стан СПК в педагогічному колективі ЗДО, є зміст праці та ступінь задоволення педагогів роботою; умови праці; ступінь задоволення характером міжособистісних взаємин з колегами; задоволеність діяльністю працівників. На формування СПК накладають відбиток особистісні і професійні якості керівника, стиль його діяльності, особливості взаємодії з підлеглими.

Важливим чинником, який впливає на СПК, є рівень психологічної сумісності членів педагогічного колективу, зокрема таких їхніх психологічних характеристик, як соціально-професійні інтереси та потреби, особливості характеру і темпераменту, рівень професіоналізму. СПК колективу значною мірою залежить від рівня психологічної культури керівника ЗДО та педагогічних працівників, їхньої комунікативної компетентності, вмінь запобігати конфліктним ситуаціям і конструктивно їх розв'язувати. Впливають на СПК і такі чинники, як збалансованість колективу за віковими показниками та гендерним складом.

Результати проведеного дослідження у ЗДО Тернопільської області з використанням методики соціально-психологічної оцінки колективу (СПСК) [3, с. 297-299] дали змогу з'ясувати усереднений соціально-психологічний рельєф взаємин в педагогічному колективі та засвідчили невисокі показники таких характеристик колективу, як: згуртованість (середній бал – 2,65); колективізм (середній бал – 2,90); відповідальність (середній бал – 2,65); відкритість (середній бал – 2,94); контактність (середній бал – 2,90); інформованість (середній бал – 3,90); організованість (середній бал – 3,01) з максимально можливих шести балів. Результати анкетування підтвердили наявність у педагогічних колективах багатьох ЗДО атмосфери недоброзичливості, нездорової конкуренції, низького рівня взаємодопомоги та високого рівня конфліктності.

З урахуванням вищезазначеного окреслено шляхи формування сприятливого СПК в педагогічному колективі ЗДО:

1) удосконалення добору кадрів ЗДО, їх комплектування з урахуванням психологічної сумісності, перш за все таких мікроланок педагогічного

колективу, як осередок педагогів, які працюють з однією групою дітей (два вихователі, помічник вихователя, музичний керівник та ін.);

2) психодіагностична, просвітницька, консультаційна та психокорекційна діяльність практичного психолога з оптимізації СПК (діагностика стану соціально-психологічного клімату в педагогічному колективі; попередження і розв'язання конфліктів; психопрофілактична робота з окремими педагогами; попередження емоційного вигорання. професійних деформацій);

3) робота з молодими фахівцями для їх успішної професійної адаптації, супервізії в професійній діяльності;

4) розширення та гармонізація ділових і міжособистісних взаємин членів педагогічного колективу, розвиток їх комунікативної культури та навичок конструктивної міжособистісної взаємодії;

5) забезпечення позитивних взаємин між керівником та педагогами;

6) створення умов для підвищення рівня комфортності й емоційного благополуччя членів педагогічного колективу, їх праці та відпочинку;

7) проведення психологічних тренінгів для підвищення згуртованості колективу та формування навичок роботи в команді, тренінгів антивигорання, тренінгів. особистісно-професійного зростання;

8) удосконалення стилю керівництва, організаційних форм управління, підвищення рівня соціально-психологічної компетентності керівника ЗДО.

Отже, формування сприятливого СПК в педагогічному колективі є одним із головних завдань керівника ЗДО. Сприятливий психологічний клімат ЗДО є підсумком систематичної роботи завідувача, практичного психолога, вихователя-методиста і всього педагогічного колективу.

ЛІТЕРАТУРА // LITERATURA // REFERENCES

1. Мешко Г. М., Мешко О. І. Управління процесом формування соціально-психологічного клімату в педагогічному колективі загальноосвітнього навчального закладу. *Педагогічний альманах: Збірник наукових праць* / Ред. кол. В. В. Кузьменко (голова) та ін. Херсон : КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2017. Вип. 33. С. 237-243.

2. Молочко М. Ф. Формування соціально-психологічного клімату в педагогічному колективі. *Рідна школа*. 2013. № 4. С. 52-53.

3. Щекин Г. В. Как эффективно управлять людьми: психология кадрового менеджмента: научно-практическое пособие. К. : МАУП, 1999. 400 с.

Колот С. А., Христич А. Л. (Одесса, Украина – Женева, Швейцария),
ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ПЕРЕХОДНОГО ПЕРИОДА
ОТ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ К ЕЕ СПАДУ

В тезисах рассмотрены особенности формирования готовности к завершению трудовой деятельности, планированию послетрудовой деятельности и поиску ресурсов для продолжения работы.

Зміст

1. ПРОБЛЕМНЕ ПОЛЕ СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Заболоцький Т. В. (<i>Луцьк, Україна</i>)	14
Формування особистості сучасного підлітка під впливом кіберпростору	
Шибко О. І. (<i>Маріуполь, Україна</i>)	16
Зростання соціальної відповідальності – основний загальносоціологічний закон суспільства	
Бойко Ю. В., Волошенко М. О., Азаркіна О. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	22
Профілактика наркотичної залежності серед молоді	
Полікарпова А. М. (<i>Одеса, Україна</i>)	25
Дослідження рівня суб'єктивного відчуття людиною своєї самотності	
Нікон Н. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	27
Особливості проявів соціальної ексклюзії	
Карпенко М. С., Семенкова А. Н. (<i>Одесса, Украина</i>)	29
Особенности конфликтов в спорте	
Радішевська О. С. (<i>Одеса, Україна</i>)	31
Роль психолога у забезпеченні якості шкільного життя	

2. КАДРОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ І СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ

Мешко Г. М., Пітура К. В. (<i>Тернопіль, Україна</i>)	34
Управління процесом формування соціально-психологічного клімату в педагогічному колективі закладу дошкільної освіти	
Колот С. А., Христич А. Л. (<i>Одесса, Украина – Женева, Швейцария</i>),	36
Психологические особенности переходного периода от профессиональной деятельности к ее спаду	
Кравець Г. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	38
Комунікаційна складова управління персоналом в умовах розвитку цифрової економіки	
Сухова К. К. (<i>Маріуполь, Україна</i>)	40
Сучасні механізми публічного управління з кадрового забезпечення соціальними працівниками об'єднаних територіальних громад	

3. СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА ТА ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Колодійчук Ю. В., Фам Куанг Лінь <i>(Одеса, Україна – Контум, В'єтнам)</i>	43
Соціальна підтримка дітей, які перебувають у конфлікті із законом	
Чусова О. М. <i>(Одеса, Україна)</i>	45
Використання потенціалу великої психологічної гри у взаємодії з девіантними особами	
Ткаченко С. В. <i>(Одеса, Україна)</i>	47
Аутотренінг як метод підвищення впевненості в собі	
Якубовська І. Б., Тодорцева Ю. В. <i>(Одеса, Україна)</i>	49
Засоби формування сімейних установок у підлітків з асоціальних сімей	
Гузенко В. А. <i>(Одеса, Україна)</i>	52
Ресурсні практики в роботі практичного психолога та соціального працівника	

4. СУЧАСНА ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Левченко Н. В. <i>(Умань, Україна)</i>	55
Напрями діяльності молодіжного центру «START» Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини	
Синякова В. Б. <i>(Київ, Україна)</i>	57
Психологічний аспект соціального супроводу прийомної сім'ї	
Лішун А. Р., Оксенюк О. В. <i>(Рівне, Україна)</i>	59
Технології соціальної роботи з дітьми сімей трудових мігрантів	
Семенчук І. Ю., Оксенюк О. В. <i>(Рівне, Україна)</i>	61
Соціальний захист жінок як соціальна проблема	
Северинюк Т.О. <i>(Одеса, Україна)</i>	62
Технологія організації адвокаційної компанії в територіальній громаді	
Балухтіна О. М., Повстенко О. А. <i>(Запоріжжя, Україна)</i>	64
Стан та якість впровадження послуги соціальної адаптації в Україні	

5. СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА ПРАВА ЛЮДИНИ

Проценко О. В. <i>(Харків, Україна)</i>	67
Створення соціальних послуг для дітей в контексті реформи децентралізації в Україні	
Дубич К. В. <i>(Київ, Україна)</i>	69
Бідність української сім'ї як актуальна проблема практики соціальної роботи	

6. СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Шахрай В. М. (<i>Київ, Україна</i>)	71
Сімейне виховання в умовах цифровізації	
Ремез Н. Д. (<i>Одеса, Україна</i>)	73
Інноваційні технології підготовки педагогічних працівників до проведення зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти	
Марцева А. В., Оксенюк О. В. (<i>Рівне, Україна</i>)	75
Інтернет-соціалізація учнівської молоді як проблема соціальної педагогіки	
Мартинюк А. О. (<i>Хмельницький, Україна</i>)	77
Особливості соціально-психологічної адаптації дітей з особливими освітніми потребами до ЗДО	
Гончарова Н. О., Харченко А. С. (<i>Полтава, Україна</i>)	78
Психологічне благополуччя студентів з особливими освітніми потребами	
Мошняга В. О. (<i>Львів, Україна</i>)	80
Особливості соціально-психологічного клімату серед студентів технічного і гуманітарного напрямку підготовки	
Паскалова Р. О., Волошенко М. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	83
Причини виникнення стресу у студентському віці	
Марчук В. М. (<i>Луцьк, Україна</i>)	85
Оцінка готовності соціальних працівників до надання якісної соціально-педагогічної підтримки дітей-сиріт в умовах прийомної сім'ї	
Дереш В. С. (<i>Херсон, Україна</i>)	87
Татуювання як спосіб самовираження людини	
Лисенко О. М. (<i>Одеса, Україна</i>)	89
Формування соціального досвіду у вихованців інтернатного закладу	
Боделан М. В., Джежик О. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	91
Ефективні онлайн інструменти для проведення курсів підвищення кваліфікації для ФПСС в умовах COVID-19	

7. ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Корнещук В. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	95
Взаємозв'язок стейкхолдерів і ЗВО у забезпеченні конкурентоспроможності сучасних фахівців	
Кравченко О. О. (<i>Умань, Україна</i>)	97
Інклюзивний туризм як освітній компонент у підготовці майбутніх соціальних працівників	

Коляда Н. М. (<i>Умань, Україна</i>)	99
Актуальні питання підготовки докторів філософії із соціальної роботи в Україні	
Аксьонова О. М., Горліченко М. Г. (<i>Одеса, Україна</i>)	101
Формування окремих компетенцій курсантів під час підготовки до предметних олімпіад	
Корх М. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	103
Засоби і прийоми реалізації міжпредметних зв'язків у процесі викладання навчальної дисципліни «Нарисна геометрія та інженерна графіка»	
Олексенко В. М., Олексенко В. В. (<i>Харків, Україна</i>)	106
Строк підготовки ІТ спеціалістів в університетах України	
Черушева Г. Б., Пархоменко В. В. (<i>Київ, Україна</i>)	109
Методологічні підходи розвитку системи економічної освіти у формуванні економічної культури особистості	
Левченко С. В. (<i>Житомир, Україна</i>)	111
Підготовка майбутніх фахівців із соціальної роботи як педагогічна проблема	
Ігнатюк О. А. (<i>Харків, Україна</i>)	113
Вимоги ринку праці та освітні практики набуття «soft skills» здобувачами освіти другого та третього рівня підготовки спеціальності 011 – освітні, педагогічні науки	
Данилюк К. В. (<i>Рівне, Україна</i>)	115
Актуальні проблеми підготовки соціальних працівників у вищій школі	
Назаренко С. Д. (<i>Минск, Беларусь</i>)	117
Преподаватель – студент: основные навыки учебной деятельности в цифровой среде	
Лазарева А. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	119
Міждисциплінарний характер викладання дисципліни «Філософія соціальної роботи» у підготовці соціальних працівників	
Пупцев А. Е. (<i>Вильнюс, Литва</i>)	122
Педагогические методы и технологии группового обучения в дистанционных коммуникативных курсах	
Нємцева Н. С., Нємцев Е. М. (<i>Покровськ, Україна</i>)	123
Інформаційне освітнє середовище закладів передвищої освіти	
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	127
LIST OF AUTHORS	133

Наукове видання

**МАТЕРІАЛИ
ВІСІМНАДЦЯТОЇ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКТУАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ»
м. Одеса, 17 листопада 2021 р.**

Головний редактор В. В. Корнєщук

Підписано до друку 10.11.2021.
Формат 60×90/16. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Друк цифровий. Ум. друк. арк. 8,0.
Наклад 100 прим.

Надруковано у ФОП Бондаренко М.О.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців ДК № 4684 від 13.02.2014 р.
м. Одеса, вул. В.Арнаутська, 60
т. +38 0482 35 79 76
info@aprel.od.ua